

Kerstin Rosengren

MÖNSTERSTICKNING ÄR INGET LITET KVINNOPYSSEL, DET ÄR ETT SPRÅK SOM FÖRSTÅS AV KVINNOR I VITT SKILDA KULTURER. NÄR KERSTIN ROSENGREN UPPTÄCKER VÄLKÄNDA »SKÅNSKA« FIGURER I EXOTISKA TEXTILIER FRÅN TURKIET OCH IRAN KÄNNER HON SIG DELAKTIG I NÅGOT STORT.

KERSTIN ROSENGREN MINNS mormors snabba klick-klick, mammas stora korg med garner. Det var vardag. Självfallet stickade Kerstin också, men stickning var inget att försörja sig på – en kul hobby, på sin höjd.

– Nä, jag skulle bli modedesigner.

köpenhamnsåret hade hon aldrig föreställt sig att det var så livet skulle utvecklas.

HÖG TID FÖR NYA impulser och de kom från oväntat håll. En utställning av allmogetextilier, som Ingelstorps hembygdsförening samlat ihop i sydostskåne, drabbade

PÅ TILLSKÄRARAKADEMIN i Köpenhamn lärde hon sig att rita mönster, hitta skärningen som gör att plagget sitter bra. Det är trettio år sen, men hon kan lätt återkalla känslan av berusning under sitt köpenhamnsår. Morgonbåten över Sundet, ruschen nerför Ströget, alla människorna, den absoluta övertygelsen av att vara på rätt ställe vid rätt tid.

Ändå blev det inte kläder utan papper hon kom att arbeta med. Den första datorn köpte familjen redan 1984 – långt innan datorer blev hemtillbehör – en svindyr Macintosh för 104 000 kronor.

Under många år frilansade hon som formgivare, gjorde broschyrer, kundtidningar, informationsmaterial.

– Men kundernas tyckande blev till slut väldigt tröttsamt, säger hon. Och alla jobben var inte lika inspirerande.

Till slut blev alltihop mest en födkrok. Under det ystra

Kerstin Rosengren. Vilket hantverk! Hon, som har rötter på Österlen, hade växt upp utan en aning om vilken skatt som gömts undan på slättens gårdar. Hennes mormor, som på 30-talet flyttade från Hammenhög till Malmö, gjorde som så många andra – lämnade det gamla bakom sig. Allmogens hantverk var inget som passade det nya, urbana livet.

Kanske är det också lättare för någon utifrån att se skönheten i skånsk röllakan och flamskvävnad. Det var en egyptier som länge fascinerats av sydsvenska textilier som visade sin samling på en utställning i Malmö just när Kerstin Rosengren upptäckte att det hon hade letat efter fanns alldeles intill henne.

Till skillnad från mormor kunde hon ta tekniken till hjälp. Istället för broschyrer skulle hon rita stickmönster på datorns skärm.

BÄCKAHÄSTEN

Mönstret på skärmen kan sedan föras över till stickmaskinens 200 nålar och sen är det bara att trycka på knappen och gå och dricka kaffe och vips är tröjan färdig.

Så TROR många att det går till. Kerstin Rosengren vet att nästan allt kan gå fel när en dator och en stickmaskin ska samarbeta. Hennes första maskin hade dessutom en bruksanvisning som översatts från japanska via engelska och norska till svenska. På en egenartad språkmix förklarade den hur datorn måste omprogrammeras, många gånger, under tillverkningen av ett enda mönster. Gör man inte det får det lätt katastrofala följder, felet mångdubblas blixtnabbt av den flinka maskinen som till skillnad från mormor icke förstår vad den gör.

– Jag repar alltid upp felstickningarna, säger Kerstin Rosengren. För även om kunden aldrig skulle se att mönstret är något asymmetriskt, skulle jag själv reta mig på den felande maskan, alltid.

DET ÄR VILSAMMARE att rita mönster på datorns rutmönstrade skärm. Varje liten ruta är en maska. Där har bäckahästen vuxit fram, skogens sagohäst som blev längre ju fler som klev upp på ryggen. Jungfrun, tuppen och klassiska symboler som hjärtat och livsträdet är andra figurer som återkommer i Kerstin Rosengrens stickningar.

Hon har sett dem massor av gånger i äldre skånska textilier, men också i tyger och stickningar från många andra länder.

Varje gång hon känner igen ett mönster är det lika spännande. Så likt! Men ändå olik.

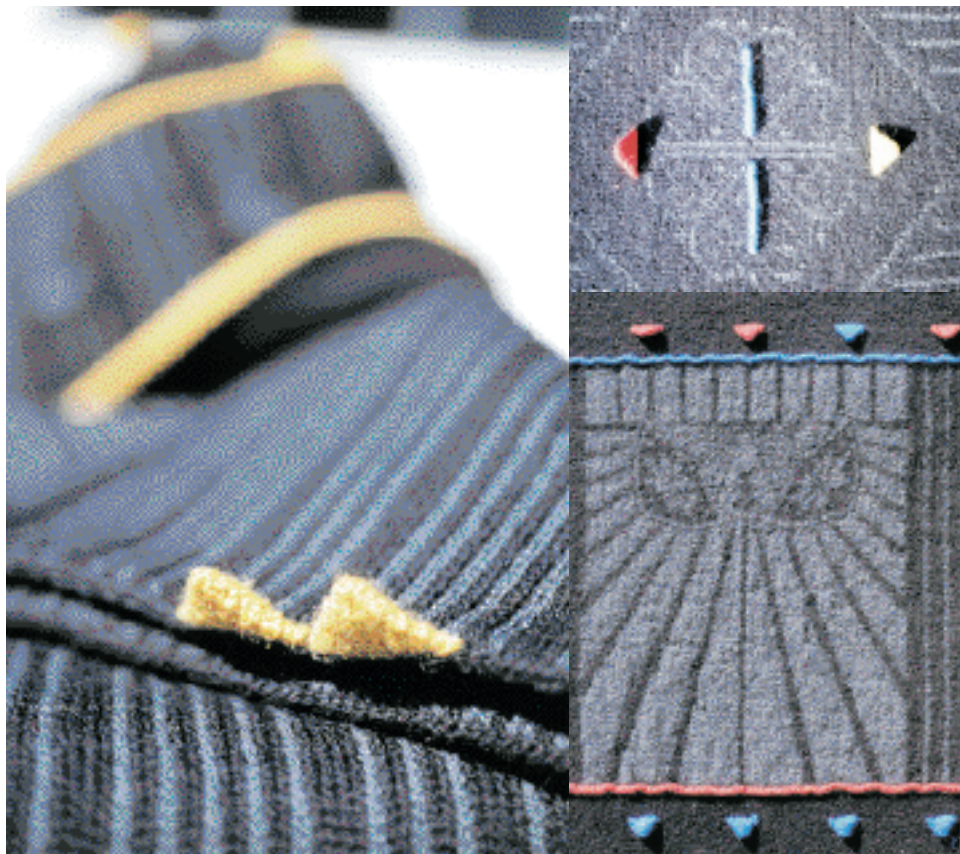
– Varje konsthantverkare sätter till sist sitt eget avtryck. Precis som hantverkarna, funderar hon. Tänk vad man hittar i gamla hus. Årtal, namn på gubbarna som byggde. Alla vill sätta sitt personliga präge på det dom gör.

KERSTIN ROSENGRENS TVÅ EGNA bomärken är tuppen och taggen. Tuppen är inte olik graffitimålarnas sprejade »tags« – kaxigt kantig spatserar han fram över tröjorna på krokiga ben. Mönstertråden löper i oväntade knyckar, formar tuppen mer till en del av tröjans komplicerade mönster än en fågel.

Taggen är trekantig och alltid i en tvärt avvikande färg. Ett litet stramt tillägg som ofta är fäst i ena kanten av plaggen.

Hon har ett tredje kännetecken. Ränderna. Inte färgglada breda utan tunna strikta. Många vita smala mot en mörk bakgrund, eller tvärtom. Ibland löper de inte riktigt parallellt utan smalnar av mot en fiktiv horisont, som bondens snörräta åkerfäror betraktade på lite avstånd. Mot denna »linjerade« bakgrund skapar hon sina böljande mönster.

Kerstin Rosengren gör också stora kuddar. Där kan knalliga taggar sväva fritt mot en mörk bakgrund som enkla stjärnor på en natthimmel. Det är en mönsterstickning som ligger nära det abstrakta måleriet.

TAGGEN OCH RÄNDERNA
– TVÅ AV KERSTIN ROSENGRENS
KÄNNETECKEN.

KERSTIN ROSENGREN HAR ETT EGET STICKMUSEUM.

Allmogens hantverk var inget som passade det nya, urbana livet.

HON HAR INGA PROBLEM med att byta stil och material. När hon tröttnar på stickmaskinen syr hon linnekläder. Alla kjolar och tunikor kan bäras ihop med de stickade plaggen.

Många kommer tillbaka år efter år till Kerstins butik. De frågar ofta om motiven och Kerstin berättar ... som att det finns amerikanska indianstammar som väver mönster som starkt påminner om svensk röllakan.

– Kanske spreds tekniken via långväga resenärer. Men lika troligt är att kvinnor helt enkelt kom på samma mönster oberoende av varandra. Många motiv är enkla, arketytiska symboler.

Det är tio år sen Kerstin Rosengren lämnade reklambranschen och började sticka. Ibland när det blir lite för

lugnt i butiken kan hon tänka att, kanske, ska hon söka jobb igen.

– Men det är alltmer sällan och inte alls på allvar. Det ligger en sån frihet i att inte jobba på uppdrag.

Cancerbehandlingen för ett par år sen gjorde det också tydligt hur viktigt det är att inte ödsla tid, att välja.

Nu sysslar hon inte längre med kortlivade aktualiteter, foldrar och broschyrer. Mönsterstickade plagg och kuddar kan vandra mellan generationer.

Hon kallar sin verksamhet för »i mödrarnas spår«. Det textila arvet vill hon inte bara förvalta utan också utveckla. Hennes taggiga tupp är släkt både med allmogens gamla vävar och den moderna storstadens spretiga graffiti.